

Oddíl E – učební osnovy
I.1.C

ČESKÝ JAZYK

I.1.C - Český jazyk

Charakteristika předmětu: ČESKÝ JAZYK ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Předmět český jazyk vychází ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace.

V jazykové výchově studenti získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování českého jazyka a k poznávání a rozlišování všech jeho dalších forem. Jazyková výchova vede studenty k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvíjení potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy a jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V komunikační a slohové výchově se studenti učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i vnímaného textu. Studenti se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni, analyzovat je a kriticky posuzovat jejich obsah. Učí se posuzovat a hodnotit také formální stránku textů a jejich výstavbu.

V českém jazyce je ve všech ročnících průběžně realizováno průřezové téma Mediální výchova, v průběhu celého studia mají všichni studenti možnost přispívat do školního časopisu Luštěniny. V předmětu český jazyk jsou využívány znalosti učiva z oblastí Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie a Člověk a svět práce.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	1	X
II. ročník	1	X
III. ročník	2	X
IV. ročník	2	X

Organizace výuky

Hodiny českého jazyka a komunikační a slohové výchovy většinou probíhají v kmenových učebnách. Pokud je to možné, jsou třídy na výuku jazyka děleny, většinou pracují celé třídní kolektivy pohromadě. Při dělení tříd se k práci v českém jazyce využívá kromě kmenové třídy i učebna informatiky.

K výuce jazykové výchovy a komunikační a slohové výchovy jsou využívány předepsané učebnice. V průběhu celého studia jsou studenti vedeni k práci s Pravidly českého pravopisu, Slovníkem spisovné češtiny pro školu a veřejnost i s

I.1.C - Český jazyk

dalšími jazykovými a encyklopedickými příručkami. Využívají českého národního korpusu (ČNK) v elektronické podobě.

Studenti v rámci výuky společně pravidelně navštěvují Krajskou vědeckou knihovnu v Liberci.

Výchovné a vzdělávací strategie

Schopnost dorozumět se s ostatními lidmi a porozumět informaci je určujícím cílem, ke kterému se směřuje získáváním jednotlivých kompetencí:

Kompetence k učení

- při interpretaci textů vedeme studenty ke kritickému přístupu k různým zdrojům informací
- realizací skupinových referátů učíme studenty organizaci vlastní i skupinové práce
- vedeme studenty k evaluaci a autoevaluaci
- zadáváme studentům individuální projekty

Kompetence k řešení problémů

- zadání slohových úloh formulujeme tak, aby studenty podněcovalo k přemýšlení, rozvíjelo jejich kreativitu
- při aplikaci učiva ze syntaxe vedeme studenty k logickému řešení zadání
- individuální schopnosti a dovednosti rozvíjíme při slohu a plnění úkolů v terénu
- při procvičování učiva vedeme studenty k zodpovědnosti za vlastní i společnou práci
- týmovou práci při tvoření společných textů (např. reportáží) vedeme studenty k řešení problémových situací
- zadáváme individuální projekty

Kompetence komunikativní

- přípravou a zpracováním referátů a řízenou interpretací textů vedeme studenty k rozvoji komunikativních dovedností
- studenty učíme funkčnímu využívání nonverbální komunikace
- společně navštěvujeme městskou knihovnu; některé domácí úkoly učíme studenty řešit s použitím internetu
- publicistiku vyučujeme i v kontaktu s veřejností
- při mluvních cvičeních studenty vedeme k provádění základních myšlenkových operací
- výuku často vedeme formou dialogu a diskuse
- klademe důraz na jazykovou kulturu žáků
- studenty zapojujeme do práce ve školním divadelním souboru „Stopa“
- umožňujeme studentům přispívat do školního časopisu „Luštěniny“

Kompetence sociální a personální

- dramatizujeme zvolené texty; tím vedeme studenty k vytváření pravidel při práci; novou látku (nejen její procvičení) učíme studenty prezentovat formou skupinové práce

I.1.C - Český jazyk

- zúčastňujeme se besed s významnými osobnostmi kulturního a společenského života
- studenty vedeme k autoevaluaci

Kompetence občanské

- při besedách s hosty a diskusích v hodinách učíme studenty respektovat názor druhého
- podporujeme studenty v samostudiu, učíme je vytvářet etické, kulturní a duchovní hodnoty při společných návštěvách divadla, přispíváním do „Luštěnin“, prací ve „Stopě“, na estetickém kurzu, na kurzu v Praze

Kompetence k podnikavosti

- slovní zásobu v ČJ orientujeme na budoucí praxi studentů
 - učíme studenty uplatňování vlastní iniciativy a tvořivosti
 - studenty vedeme ke kritickému hodnocení dosažených cílů
 - učíme studenty korigovat činnost s ohledem na stanovený cíl
 - studenty motivujeme k dosahování úspěchu
-

I.1.C - Český jazyk

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Jazyková výchova - základní pojmy jazykovědy - národní jazyk - čeština a příbuzné jazyky - nauka o písemné stránce českého jazyka - pravopis - nauka o zvukové stránce českého jazyka – spisovný a nespisovný projev - syntax – jazykový rozbor (věty vedlejší, poměry mezi větami hlavními, slovosled, nepravidelnosti větné stavby)	- student rozlišuje jednotlivé pojmy jazykovědy - chápe smysl dobré znalosti rodného jazyka - umí dát současný stav českého jazyka do kontextu s jeho historickým vývojem - student rozlišuje spisovnou a nespisovnou stránku jazyka podle komunikační situace; zdůvodní užití spisovných a nespisovných jazykových prostředků - rozpozná nepravidelnosti ve větné stavbě, dokáže odstranit chybné vazby - samostatně používá SSČ a PČP - dokáže pracovat s dalšími jazykovými příručkami	Realizováno PT mediální výchova
Komunikační a slohová výchova - útvary publicistického stylu (reportáž, interview, fejeton) - administrativní styl (žádost, životopis) - literární životopis - dopis jako literární útvar - funkční styly - mluvené a psané útvary prostě sdělovacího stylu - mluvní cvičení - řízení diskuse	- rozlišuje spisovný a nespisovný projev - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení; aplikuje poznatky o jazyce a stylu - správně užívá verbální a nonverbální prostředky - naslouchá, nepřerušuje - pracuje s informačními zdroji - rozlišuje funkční styly	Realizováno PT mediální výchova Možnost přispívat do školního časopisu Luštění

II. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Jazyková výchova - funkční morfologie (podstatná jména, přídavná jména, zájmena, slovesa) - nauka o slovní zásobě - nauka o stavbě slov	- student rozlišuje jednotlivé slovní druhy, rozpozná nepravidelnosti ve skloňování a časování - správně užívá tvary cizích slov; spisovné tvary užívá adekvátně komunikační situaci - zvládá zásady tvoření českých slov - samostatně používá SSČ a PČP - dokáže pracovat s dalšími jazykovými příručkami	Realizováno PT mediální výchova
Komunikační a slohová výchova - vybrané útvary publicistického stylu (cestopisný fejeton, recenze, kritika) - reklamní texty - mluvní cvičení - řízení diskuse	- student rozvíjí vlastní tvořivé psaní - pracuje s informačními zdroji - rozpozná manipulaci v masmédiích - rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení; aplikuje poznatky o jazyce a stylu - správně užívá verbální a	Realizováno PT mediální výchova Možnost přispívat do školního časopisu Luštění

I.1.C - Český jazyk

	<i>nonverbální prostředky</i> o <i>naslouchá, nepřerušuje</i>	
--	--	--

III. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Jazyková výchova • syntax – prohlubování poznatků o větě jednočlenné a dvojčlenné • složitější souvětí podřadné a souřadné • interpunkce • valenční teorie • řeč přímá, nepřímá, polopřímá, nevlastní přímá • jazykovědné disciplíny • norma a kodifikace českého jazyka	- o <i>student samostatně pracuje s PČP a SSČ; v písemném projevu zvládá lexikální, morfologický a syntaktický pravopis</i> - o <i>rozpozná nepravdivosti ve větné stavbě, dokáže odstranit chybné vazby</i> - o <i>rozlišuje jednotlivé jazykovědné disciplíny a pojmy jazykovědy</i> - o <i>ví, jaký rozdíl je mezi normou a kodifikační jazyka</i> - o <i>seznamuje se se společnými znaky a s rozdíly mezi českým a slovenským jazykem</i>	Realizováno PT mediální výchova. Kurs vysokohorské turistiky na Slovensku
Komunikační a slohová výchova • esej • opakování útvarů publicistického stylu (úvaha, recenze) • polemika, diskuse • odborný styl – výklad • mluvní cvičení	- o <i>student pozná a tvoří esej, úvahu, recenzi; ví, jak se od sebe vzájemně liší</i> - o <i>dokáže uvést příklady tvůrců eseje ze světové i české literatury</i> - o <i>správně užívá verbální a nonverbální prostředky</i> - o <i>naslouchá, nepřerušuje</i> - o <i>umí řídit diskusi</i> - o <i>tvoří výklad na odborné téma</i>	Realizováno PT mediální výchova Možnost přispívat do školního časopisu Luštěniny

IV. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Jazyková výchova • předmaturitní systematizace učiva	- o <i>student zná vývoj českého jazyka a jeho postavení mezi slovanskými jazyky</i> - o <i>rozlišuje jednotlivé disciplíny a pojmy jazykovědy</i> - o <i>rozpozná spisovnou a nespisovnou stránku jazyka podle komunikační situace; zdůvodní užití spisovných a nespisovných jazykových prostředků</i> - o <i>rozlišuje způsoby obohacování slovní zásoby</i> - o <i>poznává slovní druhy</i> - o <i>orientuje se ve větných členech, ve druzích vět vedlejších, v poměrech mezi větami hlavními</i> - o <i>rozpozná nepravdivosti ve větné stavbě, dokáže odstranit chybné vazby</i> - o <i>samostatně pracuje s PČP, SSČ a dalšími jazykovými příručkami; v písemném projevu zvládá lexikální, morfologický a</i>	Realizováno PT mediální výchova

I.1.C - Český jazyk

	<i>syntaktický pravopis</i> ○ rozlišuje spisovnou a nespisovnou stránku jazyka podle komunikační situace; zdůvodní užití spisovných a nespisovných jazykových prostředků	
Komunikační a slohová výchova • opakování jednotlivých slohových útvarů	○ rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení; aplikuje poznatky o jazyce a stylu ○ správně užívá verbální a nonverbální prostředky ○ rozlišuje spisovný a nespisovný projev ○ ví, jaké slohové postupy a útvary má užít v jednotlivých komunikačních oblastech a situacích ○ pracuje s informačními zdroji ○ rozvíjí vlastní tvořivé psaní ○ rozezná fakta od názorů; umí řídit diskusi	Realizováno PT mediální výchova. Možnost přispívat do školního časopisu Luštěniny.

Oddíl E – učební osnovy
I.2.C

LITERATURA

I.2.C – Literatura

Charakteristika předmětu: LITERATURA ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu literatura úzce souvisí s předmětem český jazyk a vychází ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace RVP G. Některé složky předmětů se prolínají, neboť se literární texty stávají výchozím materiálem pro výuku stylistiky a je věnována pozornost i jejich jazykové stránce. Jde o předmět všeobecně vzdělávací s výraznou funkcí estetickou.

Studenti pracují s texty všech funkčních stylů z české i ze světové literatury. Při interpretacích je analyzována struktura textů, jazyk děl, vymezována specifika literárních žánrů, charakterizovány literární směry, studenti rovněž tvoří vlastní texty.

Obsah učiva tvoří literárněvědné poznatky sloužící k pochopení struktury, významů a funkcí literárního díla, jeho geneze a jeho recepce. Tyto poznatky dále vedou k pochopení podstaty a funkcí literatury, zákonitostí jejího vývoje a principů literárně estetické komunikace. K naplnění tohoto cíle dále slouží činnosti tvořivé a účast na dramatických pořadech.

Při výuce dochází k využití znalostí učiva z předmětů hudební výchova, výtvarná výchova a dějepis.

Vzhledem k charakteru předmětu se ve všech ročnících průběžně realizuje průřezové téma Osobnostní a sociální výchova, je zařazena i Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	2	X
II. ročník	2	X
III. ročník	2	X
IV. ročník	2	X

Organizace výuky

Výuka probíhá většinou ve třídách, výjimečně v terénu (např. v knihovně). Součástí předmětu je i návštěva komponovaných pořadů nebo divadelních představení a literární exkurze (ta je hodnocena jako jedna ze součástí předmětu, nikoliv samostatně).

Výchovné a vzdělávací strategie

Četba české a světové literatury a návštěva divadelních nebo filmových představení se stává prostředkem k formování názorů studentů na umělecké dílo i na okolní svět. Četba spoluvytváří osobnost studentů a pomáhá jim lépe chápat mezilidské vztahy.

I.2.C – Literatura

Kontinuálně dochází k zdokonalování vyjadřovacích schopností a dovedností studentů.

Kompetence k učení

- vedeme studenty k doplňování si vědomostí, aby je propojovali s již nabytými a dokázali je systematizovat, aby si prohlubovali své dovednosti
- umožňujeme jim kriticky hodnotit vlastní pokrok v učení a přijímat hodnocení druhých
- vedeme je k tomu, aby kriticky přistupovali k různým zdrojům informací

Kompetence k řešení problémů

- zařazujeme úkoly, jež vedou k uplatnění individuálních schopností a k aplikaci vlastních zkušeností studentů
- rozvíjíme jejich fantazii a kreativitu zadáváním úkolů z oblasti jejich zájmů
- napomáháme studentům orientovat se v problému, objasnit jeho podstatu a navrhnout postupné kroky při jeho řešení
- klademe důraz na analýzu přečtených textů a kritické posouzení jejich obsahu, na jejich porovnávání, zjištění shod a odlišností, třídění podle hledisek, na zobecnění

Kompetence komunikativní

- zařazujeme diskuse a besedy, projektovou výuku
- jako součást přípravy vedeme studenty k využívání moderních technologií
- dbáme na jazykovou kulturu projevu a vedeme zároveň studenty k výběru adekvátních jazykových prostředků (podle komunikačního záměru)

Kompetence sociální a personální

- využíváme práce ve skupině k tomu, aby studenti byli schopni stanovit si pravidla, následně je respektovat a aby se naučili organizovat práci vlastní i aktivity celé skupiny
- dbáme na to, aby přijímali zodpovědnost za svou práci i práci ostatních
- uplatňujeme individuální přístup k talentovaným studentům, umožňujeme jim rozvinout jejich individuální schopnosti a dovednosti, aplikovat jejich znalosti
- pozitivním hodnocením vnášíme přátelskou atmosféru do procesu výuky
- pozitivní motivací posilujeme sebedůvěru studentů a jejich samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- napomáháme tomu, aby studenti respektovali věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti svých spolužáků
- vedeme je k tolerantnímu, ale zároveň i ke kritickému přístupu vůči názorům druhých
- podporujeme u studentů projevování pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a ocenění našich tradic
- podněcujeme studenty, aby se zapojili do kulturního dění ve škole nebo v obci

Kompetence k podnikavosti

- dáváme studentům prostor pro jejich vlastní iniciativu a tvořivost

I.2.C – Literatura

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy (*podle ŠVP)	Poznámky
Základy literární vědy - literatura a její funkce - poetika (motiv, téma; literární typy; typy kompozice; přímá a nepřímá řeč) - text a intertextovost (předmluva, doslov, autorský komentář)	- student uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře liter. textu a o literárněvědných termínech - pracuje s intertextovými materiály, vyhodnocuje je a porovnává	
Interpretace textů krásné literatury, odborných i publicistických - interpretace úryvků děl - interpretace souvislé mimočítankové četby - odborné a publicistické texty	- student formuluje dojmy z četby, postihne smysl textu - tvorivě pracuje s vlastní knihou i se zadanými texty, specifikuje jednotky vyprávění - objasní rozdíly mezi reálným a fikčním světem	Využití znalostí z učiva předmětu dějepis Při společných interpretacích je realizováno průřezové téma Osobnostní výchova
Literární historie - středověká evropská literatura - česká literatura středověku - renesance a humanismus v evropské literatuře - renesance a humanismus v Čechách - baroko v evropské literatuře - baroko v české literatuře - klasicismus, osvícenství a preromantismus v evropské literatuře	- student při práci se společnou mimočítankovou četbou vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury - získané informace ověřuje v literárněhistorických pramenech - tvorivě využívá informací z odborné literatury a dalších zdrojů	Písemnictví starověku a raného středověku realizováno v dílně Písemnictví starověkých kultur
• Mládež a kultura	Student hodnotí divadelní nebo filmové představení	Výuka se realizuje i mimo budovu školy
• Literární exkurze	Student tvorivě využívá získané schopnosti a dovednosti v produktivních činnostech	Výuka se realizuje mimo budovu školy; exkurze je součástí hodnocení v tomto předmětu

II. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Základy literární vědy - vývoj literární kritiky (od K.H.B. k Šaldovi) - poetika (tropy a figury; rytmus, rým; zvukové prostředky poezie; monolog, dialog; autorská řeč) - žánry založené na mezitextovém navazování (komično)	- student na konkrétních textech popíše specifické prostředky jazyka uměleckých textů - rozlišuje základní kategorie komična	
Interpretace textů krásné literatury, odborných i publicistických - interpretace úryvků děl - interpretace souvislé mimočítankové četby - odborné a publicistické texty	- student formuluje dojmy z četby, postihne smysl textu - tvorivě pracuje s vlastní knihou i se zadanými texty, specifikuje jednotky vyprávění - objasní rozdíly mezi reálným a	Využití znalostí z učiva předmětu dějepis Při společných interpretacích je realizováno

I.2.C – Literatura

	<i>fikčním světem</i>	průřezové téma Osobnostní výchova
Literární historie - romantismus ve světové literatuře - národní obrození - realismus ve světové literatuře 19. století - česká literatura 2. poloviny 19. stol.	- student při práci se společnou mimočítankovou četbou vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury - získané informace ověřuje v literárněhistorických pramenech - tvůřivě využívá informací z odborné literatury a dalších zdrojů	
Mládež a kultura	student interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování liter. děl	
Literární exkurze	student tvořivě využívá informací z odborné literatury a dalších zdrojů	Exkurze je součástí hodnocení v tomto předmětu

III. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Literární teorie - volný verš; pásmo; konkrétní poezie - nevlastní přímá řeč, polopřímá řeč - jednotky vyprávění; postupy moderní prózy	- student popíše specifické prostředky básnického jazyka, rozpozná jazykové zvláštnosti literárního díla - rozliší umělecký text od neuměleckého - rozpozná typy promluv a vyprávěcí způsoby	
Interpretace textů odborných i uměleckých; literární historie - směry začátku 20. st. - česká meziválečná poezie - básnická tvorba za okupace - světová próza 1. poloviny 20. st. - česká meziválečná próza - česká próza za okupace	- student při práci se společnou mimočítankovou četbou vystihne podstatné rysy základních period vývoje české i světové literatury - získané informace ověřuje v literárněhistorických pramenech - tvůřivě využívá informací z odborné literatury a dalších zdrojů	
Literární exkurze (Slovensko)	student tvořivě využívá informací z odborné literatury a dalších zdrojů)	Využití znalostí učiva z předmětů český jazyk a biologie; evaluace - v průběhu exkurze
Mládež a kultura	student samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl	

IV. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Předmaturitní systematizace učiva kvinty, sexty a septimy	- student periodizuje literaturu, porovnává jednotlivá období, literární směry a hnutí - posoudí tematický a výrazový přínos autorských osobností - vysvětlí specifickou vývoj české literatury, vyloží její postavení v kontextu literatury světové	
Literární historie a teorie	student pracuje se společnou	Využití znalostí

I.2.C – Literatura

(literatura po r. 1945) - světová literatura 2. poloviny 20. st. - česká poezie od r. 1945 (schematismus, 60. léta, normalizace) - česká próza od r. 1945 (socialistický realismus, 60. léta, normalizace) - drama a divadlo - film (tzv. nová vlna) - ze současné literatury (od 90. let)	<i>mimočítankovou četbou</i> <i>charakterizuje výrazové prostředky, typické pro určité literární období</i> <i>tvořivě využívá informací z odborné literatury a dalších zdrojů)</i> <i>rozliší texty spadající do tzv. literatury vážné, středního proudu a braku</i> <i>objasní rozdíly mezi fikčním a reálným světem, prolínání reality do literárního textu</i> <i>odhalí možnou dezinterpretaci textu, vysvětlí důvody (i důsledky) různých interpretací téhož textu)</i>	z učiva předmětů hudební výchova a výtvarná výchova Při diskusích a společných interpretacích je realizováno PT Osobnostní výchova a PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě)
Mládež a kultura	<i>student samostatně interpretuje dramatické, filmové a televizní zpracování literárních děl</i>	

Oddíl E – učební osnovy
I.3.C

RÉTORIKA

Charakteristika předmětu: RÉTORIKA ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Předmět rétorika vychází ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace RVP G. V předmětu rétorika získávají studenti vědomosti a dovednosti potřebné k osvojení si základů umění mluvit, tedy rétoriky. Studenti jsou vedeni k plnému uvědomování si funkce řečového ústrojí, k vědomému využívání svého předpokladu mluvit. S rozvojem techniky řeči se studenti učí výstižně formulovat své myšlenky, prožitky a pocity, prohlubují znalosti ze stylistiky o jasném, přehledném a srozumitelném vyjadřování. Na základě informací o přípravě řeči tvoří studenti samostatné projevy. Zároveň se učí analyzovat a kriticky posuzovat formální výstavbu i přednes projevů nejrůznějších veřejných činitelů.

V rétorice je realizováno průřezové téma Mediální výchova, v jednotlivých hodinách jsou využívány znalosti učiva z oblastí Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie a Člověk a svět práce.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	1	X
II. ročník	X	X
III. ročník	X	X
IV. ročník	X	X

Organizace výuky

Třída je na výuku rétoriky dělena na dvě skupiny.

Výchovné a vzdělávací strategie

Hlavním výchovným a vzdělávacím cílem předmětu rétorika je osvojení si základů umění mluvit, výstižně formulovat myšlenky a srozumitelně se vyjadřovat.

Kompetence k učení

- při mluvních cvičeních vedeme studenty ke kritickému přístupu k různým zdrojům informací
- vedeme studenty k evaluaci a autoevaluaci
- prostředkem k vyhledávání a třídění informací jsou samostatné projevy
- učíme studenty sebekontroly

I.3.C – Rétorika

Kompetence k řešení problémů

- zadávání mluvních cvičení formulujeme tak, aby studenty podněcovalo k přemýšlení o aktuálních problémech
- při řečnických cvičeních rozvíjíme schopnost studentů propojovat informace získané z jiných předmětů
- zadáváme studentům individuální úkoly

Kompetence komunikativní

- při mluvních cvičeních vedeme studenty k provádění základních myšlenkových operací
- výuka často probíhá formou dialogu a diskuse
- studenty vedeme k funkčnímu využívání nonverbální komunikace
- klademe důraz na jazykovou kulturu žáků
- příprava mluvních cvičení a projevů často probíhá ve spolupráci s internetem a knihovnou
- studenty učíme posuzovat i prezentovat veřejné projevy

Kompetence sociální a personální

- vedeme studenty k rozvoji komunikace
- volbou projevů podporujeme zájmovou orientaci studentů
- vedeme studenty k evaluaci a autoevaluaci
- učíme studenty rozpoznávat manipulaci slovem a bránit se proti ní

Kompetence občanské

- při skupinové práci učíme studenty respektovat názor druhého
- při společných rozborech mluvních cvičení a projevů podporujeme zodpovědnost studentů za sebe i své okolí
- studenty vedeme k osvojování si morálních kategorií a k zodpovědnosti za to, co vysloví

Kompetence pracovní

- studenty vedeme k exaktnosti ve vyjadřování, učí se volit výrazové prostředky podle prostředí
- při skupinové práci stanovujeme pravidla, která studenti respektují
- studenty učíme respektovat zadané termíny plnění úkolů
- vedeme studenty k důkladnosti a pečlivosti

Kompetence k podnikavosti

- učíme studenty uplatňování vlastní iniciativy a tvořivosti
 - studenty vedeme ke kritickému hodnocení dosažených cílů
 - učíme studenty korigovat činnost s ohledem na stanovený cíl
 - studenty motivujeme k dosahování úspěchu
 - vedeme je k dokončování zahájených aktivit
 - studenty vedeme k poznání významu kvalitního projevu v osobním i profesním životě
-

I.3.C – Rétorika

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Rétorika • stručná historie řečnictví • technika řeči • hlavní zásady výslovnosti českého jazyka • příprava řeči • druhy řečí • modulace souvislého projevu • vztah řečník – posluchač • řeč těla • tréma • analýza projevu zkušeného řečníka • tvorba souvislého projevu k různým společenským a pracovním příležitostem • improvizace projevu • oblečení řečníka • hlasová hygiena	○ <i>student má přehled o vývoji rétoriky</i> ○ <i>chápe význam ovládání umění mluvit</i> ○ <i>umí používat jazyk jako nástroj myšlení a vzájemného dorozumívání</i> ○ <i>ví, jaký význam pro tvoření řeči má dýchací ústrojí</i> ○ <i>má představu o fungování hlasivek, zná zásady hlasové hygieny</i> ○ <i>ví, jak správně tvořit jednotlivé hlásky, ovládá artikulační cvičení na hlásky problémové</i> ○ <i>zná hlavní zásady výslovnosti spisovného českého jazyka</i> ○ <i>využívá všech druhů modulace souvislého projevu – melodické, silové, kvalitativní, kvantitativní</i> ○ <i>využívá znalostí ze stylistiky k tvorbě samostatných projevů</i> ○ <i>ví, jak si řeč připravit – rozlišuje invenci, kompozici a závěr řeči</i> ○ <i>rozlišuje druhy řečí podle obsahu, dokáže sám připravit příležitostný projev</i> ○ <i>umí zhodnotit svůj projev i projevy ostatních, dokáže analyzovat chyby</i> ○ <i>chápe význam oblečení a vzhledu řečníka podle dané situace</i> ○ <i>umí využít osobnostních dispozic</i>	Realizováno PT Mediální výchova Studenti v hodinách využívají audio a video nahrávky k rozborům svých projevů i projevů zkušených řečníků Výstupem je samostatně vytvořený a veřejně přednesený projev

Oddíl E – učební osnovy
I.4.C

LITERÁRNÍ SEMINÁŘ

I.4.C – Literární seminář

Charakteristika předmětu: LITERÁRNÍ SEMINÁŘ ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah volitelného předmětu literární seminář vychází z předmětu literatura. Těžiště náplně leží v práci s texty české i světové literatury a v kreativním psaní. Jde o předmět s výraznou estetickou funkcí.

Pozornost je zaměřena na detailní rozbor literárních textů, které se v hodinách předmětu literatura probírají jen okrajově, nebo jsou-li rozebírány jen úryvky těchto textů. Druhou širokou oblastí se stává vlastní četba studentů, současná česká i světová literární tvorba, návštěva divadelních představení, případně vlastní dramatizace zvolených textů. Třetí složku představuje tvorba vlastních textů, ať už jde o předem dané formy (např. sonet) nebo o tvůrčí psaní.

Poznatky z literární historie, literární kritiky a poetiky jsou důležitým prostředkem k pochopení struktury literárního díla, jeho geneze i recepce.

Vzhledem k tomu, že jde o volitelný předmět, je i jeho vzdělávací obsah určován zájmy studentů. Z nabídky témat, společných pro všechny ročníky, si skupina studentů volí tři nebo čtyři okruhy učiva.

Při výuce se využívají znalosti z učiva předmětů hudební výchova a výtvarná výchova.

Do vyučovacího předmětu jsou zařazena následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, dále Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	(1)	X
II. ročník	(1)	X
III. ročník	(1)	X
IV. ročník	(1)	X

Organizace výuky

Výuka probíhá většinou ve třídách, výjimečně v terénu (např. návštěva filmového nebo divadelního představení). Lze zařadit i literární exkurzi (podle toho, jaká témata si studenti konkrétního ročníku zvolí).

Výchovné a vzdělávací strategie

Hlubší poznání děl i širší záběr světa literatury, vlastní tvůrčí literární činnost vedou k formování studentů jakožto kreativních osobností se silným estetickým cítěním.

I.4.C – Literární seminář

Kompetence k učení

- motivujeme studenty k dalšímu učení, rozšiřování si vědomostí a prohlubování dovedností
- vedeme je k hodnocení vlastní činnosti

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme studentům uplatnit jejich individuálních schopnosti tím, že společně určují témata seminářů
- rozvíjíme jejich fantazii a kreativitu, představivost v tvůrčích činnostech
- klademe důraz na analýzu přečtených textů a kritické posouzení jejich obsahu, na jejich porovnávání, zjištění shod a odlišností, na zobecnění poznatků

Kompetence komunikativní

- zařazujeme diskuse a projektovou výuku
- dbáme na jazykovou kulturu projevu studentů

Kompetence sociální a personální

- aktivity koncipujeme tak, aby studenti přijímali zodpovědnost za svou práci i práci ostatních
- uplatňujeme individuální přístup k talentovaným studentům
- pozitivním hodnocením vnášíme přátelskou atmosféru do procesu výuky
- posilujeme sebedůvěru studentů a jejich samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- vedeme studenty k respektování intelektových, sociálních a etnických zvláštností spolužáků i spoluobčanů
 - vedeme je k tolerantnímu, ale zároveň i ke kritickému přístupu vůči názorům druhých
 - rozvíjíme u studentů projevování pozitivních postojů k uměleckým dílům
-

I.4.C – Literární seminář

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I., II., III., IV. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Od Aristotela k současné literární teorii • texty z teorie literatury (např. „Filosofie básnické skladby“, kritika Tylova „Posledního Čecha“)	○ <i>student uplatňuje prohloubené znalosti o struktuře literárního textu a o literárněvědných termínech</i> ○ <i>identifikuje využití jednoho textu v textu jiném</i>	
Kapitoly z poetiky • tvorba vlastních textů podle zvolených pevných forem	○ <i>student tvořivě využívá informací z odborné literatury</i> ○ <i>prostřednictvím produktivních činností rozvíjí svůj individuální styl</i>	
Tvůrčí psaní	○ <i>student získané schopnosti a dovednosti tvořivě využívá v produktivních činnostech</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (Poznávání a rozvoj vlastní osobnosti)
Významná díla světové poezie, prózy a dramatu 2. pol. 20. stol. • interpretace souvislé mimočítankové četby • méně známé osobnosti evropských a svět. literatur (úryvky z děl)	○ <i>student hodnotí funkci typů promluv a jejich účinek na čtenáře</i> ○ <i>postihne smysl textu, důvody (důsledky) různých interpretací téhož textu, účinek na čtenáře</i> ○ <i>pracuje s mediálním sdělením (dokument, seriál)</i>	Realizováno PT Mediální výchova (Mediální produkty)
Významná díla české poezie, prózy a dramatu z let 1945 –1990 • interpretace souvislé společné mimočítankové četby • interpretace ukázek z lit. děl	○ <i>student formuluje dojmy z četby, postihne smysl textu, pokud jde o vlastní knihu i zadané texty</i> ○ <i>na konkrétních příkladech popíše prostředky básnického jazyka</i>	
„Nová vlna“ českého filmu • osobnosti českého a slovenského filmu • rozbor zhlédnutých filmů	○ <i>student samostatně interpretuje filmová díla</i>	Výuka se uskuteční i mimo budovu školy
Osobnosti světového filmu 2. pol. 20. století • postavy a díla italské, švédské, americké, francouzské kinematografie • rozbor zhlédnutých filmů	○ <i>student postihne smysl textu, důvody (důsledky) různých interpretací téže látky, účinek na čtenáře; vysvětlí různé interpretace</i>	Realizováno PT Multikulturní výchova (Základní problémy sociokulturních rozdílů)
Současná světová a česká literatura • besedy o vlastní četbě • prezentace individuální četby • beseda s literátem (divadelníkem)	○ <i>student hodnotí funkci typů promluv a jejich účinek na čtenáře</i> ○ <i>postihne smysl textu, důvody (důsledky) různých interpretací téhož textu, jeho účinek na diváka</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (Sociální komunikace)
Literární exkurze (např. po stopách F. Kafky)	○ <i>student tvořivě využívá získané schopnosti a dovednosti v produktivních činnostech</i>	Výuka se uskuteční i mimo budovu školy
Kniha a její filmová adaptace • detailní porovnání filmové a literární podoby jednoho díla	○ <i>student samostatně interpretuje filmové nebo televizní zpracování literárních děl</i>	
Literární kuriozity • autoři a díla stojící mimo hlavní literární proud – v minulosti i dnes	○ <i>student rozliší texty literatury vážné a literárního braku; svůj názor argumentačně zdůvodní</i> ○ <i>pracuje s mediálním sdělením (dokument, seriál)</i>	Realizováno PT Mediální výchova (Mediální produkty)

Oddíl E – učební osnovy
I.6.C

CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA

I.6.C – Cvičení z českého jazyka

Charakteristika předmětu: CVIČENÍ Z ČESKÉHO JAZYKA ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah volitelného předmětu cvičení z českého jazyka vychází z předmětu český jazyk a komunikace. Cvičení z českého jazyka slouží k upevnění a prohloubení znalostí a dovedností z české mluvnice, jež studenti získali v průběhu studia na základní škole. Předmět cvičení z českého jazyka je svým zaměřením určen především studentům, kteří potřebují větší jazykovou podporu. Konkrétní náplň předmětu je tedy ovlivňována a uzpůsobována aktuálními potřebami studentů tak, aby dosáhli pokroku v oblastech, v nichž se potřebují zlepšit.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	(1)	X
II. ročník	X	X
III. ročník	X	X
IV. ročník	X	X

Organizace výuky

Výuka probíhá ve třídách, výjimečně v terénu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Hlavní náplní předmětu cvičení z českého jazyka je soustavné a systematické upevňování a prohlubování vybraných poznatků z české gramatiky.

Kompetence k učení

- vedeme studenty k evaluaci a autoevaluaci
- vedeme studenty k mapování individuálního pokroku každého z nich
- motivujeme studenty k průběžnému (samostatnému) procvičování jazykových jevů

Kompetence k řešení problémů

- vedeme studenty k analýze vlastních i cizích textů
- vedeme studenty k individuálnímu plánování jazykových strategií (cvičení, analýzy, vlastní tvorba, aplikace v praxi) podle aktuální dosažené úrovně jazykových znalostí a dovedností
- zadáváme studentům individuální úkoly

I.6.C – Cvičení z českého jazyka

Kompetence komunikativní

- klademe důraz na jazykovou kulturu studentů
- vedeme studenty k tomu, aby získané jazykové poznatky uplatňovali ve své komunikační praxi

Kompetence sociální a personální

- posilujeme sebedůvěru studentů a jejich samostatný rozvoj
- uplatňujeme individuální přístup podle aktuálních dosažených jazykových dovedností studentů, ale i podle jejich individuálních možností (bereme zřetel na studenty s SPU – zejména dysgrafie, dysortografie)
- využíváme kooperativní učení pro efektivnější porozumění vybraným jazykovým jevům

Kompetence občanské

- vedeme studenty k vzájemné toleranci a respektu zejména při kooperativních činnostech
- vedeme studenty k uvědomění, že se svým jazykovým projevem podílejí na celkové kultuře prostředí, v němž žijí

Kompetence k podnikavosti

- podporujeme u studentů samostatnou aktivitu

I.6.C – Cvičení z českého jazyka

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
• pravopis lexikální, morfologický a syntaktický • deklinace jmen (těžší a nepravidelné tvary jmen obecných, vlastních, přejatých a cizích) • konjugace (morfologie sloves – slovesné třídy, příčestí minulé a trpné, způsob podmiňovací a rozkazovací, přechodníky) • syntax (nepravidelnosti větné stavby, pořádek slov ve větě, interpunkce v souvětí a větě jednoduché)	- o <i>student si upevňuje a prohlubuje pravopisné poznatky z nižšího G</i> - o <i>student si upevňuje dosavadní poznatky z morfologie jmen a sloves, seznamuje se s těžšími tvary, aplikuje je při tvorbě vlastních textů, rozpoznává je v běžných textech</i> - o <i>student se učí rozpoznávat syntaktické nedostatky ve svých i cizích textech, prohlubuje si dosavadní poznatky zejména v interpunkci</i>	<i>Práce s PČP a SSČ</i> <i>Práce s českými mluvnicemi</i>

Oddíl E – učební osnovy
I.7.C

ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST

I.7.C – Čtenářská gramotnost

Charakteristika předmětu: DÍLNA ČTENÍ ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah volitelného předmětu čtenářská gramotnost vychází z předmětu literatura a soustředí se především na práci s vlastní četbou studentů. Poznatky z literární historie, teorie a literární kritiky jsou důležitým prostředkem k pochopení struktury literárního díla, jeho geneze i recepce. Těžiště náplně spočívá v interpretaci textů české i světové literatury a v kreativním psaní. Jde o předmět, jenž má upevnit a ideálně prohloubit pročtenářský postoj studentů a jejich schopnost interpretovat i odborné texty. Jeho smyslem je umožnit aktivní čtenářský zážitek přímo ve výuce s následným sdílením a zpracováním čtenářských dojmů a zkušeností. Do vyučovacího předmětu je zařazeno následující průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	1	X
II. ročník	(1)	X
III. ročník	X	X
IV. ročník	X	X

Organizace výuky

Výuka probíhá ve třídách, výjimečně v terénu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Hlavní náplní předmětu čtenářská gramotnost je soustavné a systematické upevňování čtenářského chování a prohlubování porozumění textu skrze vlastní četbu a kreativní psaní.

Kompetence k učení

- vedeme studenty k evaluaci a autoevaluaci
- vedeme studenty k mapování individuálního pokroku každého z nich

Kompetence k řešení problémů

- umožňujeme studentům uplatnit jejich individuálních schopnosti tím, že sami určují, s jakým dílem budou pracovat

I.7.C – Čtenářská gramotnost

- klademe důraz na analýzu přečtených textů a kritické posouzení jejich obsahu, na jejich porovnávání, zjištění shod a odlišností, na zobecnění poznatků

Kompetence komunikativní

- klademe důraz na jazykovou kulturu studentů
- zařazujeme diskuse

Kompetence sociální a personální

- posilujeme sebedůvěru studentů a jejich samostatný rozvoj
- uplatňujeme individuální přístup podle aktuálních dosažených čtenářských dovedností studentů
- posilujeme sebedůvěru studentů a jejich samostatný rozvoj

Kompetence občanské

- vedeme studenty k respektování intelektových, sociálních a etnických zvláštností spolužáků i spoluobčanů
- vedeme je k tolerantnímu, ale zároveň i ke kritickému přístupu vůči názorům druhých
- rozvíjíme u studentů projevování pozitivních postojů k uměleckým dílům

I.7.C – Čtenářská gramotnost

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Světová a česká literatura dle volby studentů • samostatné čtení a sdílení ve skupině • besedy o vlastní četbě • prezentace individuální četby Porozumění textu • čtenářské strategie Ustálené prvky • význam slov a jejich spojení • kompozice textu • pásmo vypravěče – pásmo postav • vizuální prvky v textu Porozumění v kontextech • sociálně kulturní kontext • intertextovost • adresát • autorský záměr Čtenářské chování a čtenářská odezva	○ <i>student interpretuje a hodnotí estetickou funkci vybraného díla, analyzuje žánr, formu a téma díla, reflektuje jeho účinek na čtenáře, postihne smysl textu, promýšlí autorský záměr</i> ○ <i>uplatňuje zažité čtenářské strategie při interpretaci textu, používá je při ústním i písemném zpracování textu i při tvorbě autorských textů</i> ○ <i>uplatňuje znalosti z literární teorie pro zdařilou interpretaci textu, správně užívá příslušné literární pojmy</i> ○ <i>propojuje aktuální text s jinými díly, odhaluje autorský záměr a reflektuje proměnu adresáta v čase/době</i> ○ <i>si rozšiřuje svůj čtenářský rozhled, navyšuje počet přečtených stran/knih, usiluje o pravidelnou domácí četbu, vede si průběžně čtenářský deník</i>	Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (Sociální komunikace)